

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2020 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	982 912 393
Organisasjonsform:	Stiftelse
Foretaksnavn:	STIFTELSEN FALSTADSENTERET
Forretningsadresse:	Falstadvegen 59 7624 EKNE

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2020 - 31.12.2020
-------------------------	-------------------------

Konsern

Morselskap i konsern:	Ja
Konsernregnskap lagt ved:	Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Asle Vang
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	07.04.2021

Grunnlag for avgivelse

År 2020: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2019: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2020

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 02.08.2022

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Billettinntekter, salg, seminaravg - avg fritt	2	775 378	1 000 829
Offentlige tilskudd til drift	2	23 398 000	21 855 000
Andre tilskudd og inntekter, prosjektinntekter	2	6 262 527	5 451 186
Sum inntekter		30 435 905	28 307 015
Kostnader			
Varekostnad		205 155	568 537
Lønnskostnad	3	12 199 289	13 070 060
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	590 158	513 062
Husleiekostnad	2	8 715 576	8 676 152
Annen driftskostnad	3	8 410 062	5 521 634
Sum kostnader		30 120 240	28 349 445
Driftsresultat		315 666	-42 430
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		33 178	53 460
Annen finansinntekt			214
Sum finansinntekter		33 178	53 674
Annen rentekostnad		22 209	18 978
Annen finanskostnad		4 491	7 061
Sum finanskostnader		26 701	26 039
Netto finans		6 477	27 635
Ordinært resultat før skattekostnad		322 143	-14 794
Ordinært resultat etter skattekostnad		322 143	-14 794
Årsresultat		322 143	-14 794
Årsresultat etter minoritetsinteresser		322 143	-14 794
Totalresultat		322 143	-14 794

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
Overføringer og disponeringer			
Overført fra utstillingsfond	7		
Konsernbidrag	7		
Udekket tap	7, 7		
Avsatt til annen egenkapital	7	322 143	
Overført fra annen egenkapital	7		-14 794
Sum overføringer og disponeringer		322 143	-14 794

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		223 823	
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		2 260 198	2 757 954
Sum varige driftsmidler	4	2 484 021	2 757 954
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	9	100 000	100 000
Sum finansielle anleggsmidler		100 000	100 000
Sum anleggsmidler		2 584 021	2 857 954
Omløpsmidler			
Varer			
Sum varer	1	393 810	265 010
Fordringer			
Kundefordringer	5	1 117 143	284 593
Andre kortsiktige fordringer	5	8 225 186	6 828 440
Krav på innbetaling av selskapskapital	9	1 114 282	804 563
Sum fordringer		10 456 610	7 917 595
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	3 526 487	3 366 507
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		3 526 487	3 366 507
Sum omløpsmidler		14 376 907	11 549 111
SUM EIENDELER		16 960 927	14 407 065

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	6, 7	429 000	429 000
Sum innskutt egenkapital		429 000	429 000
Opptjent egenkapital			
Investering- og vedlikeholdsfond	7		
Annen egenkapital	7	3 046 681	2 724 538
Udekket tap	7		
Sum opptjent egenkapital		3 046 681	2 724 538
Sum egenkapital	7	3 475 681	3 153 538
Sum langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	5	4 508 950	3 943 819
Skyldig offentlige avgifter	8	872 866	861 354
Annen kortsiktig gjeld	10	8 103 431	6 448 354
Sum kortsiktig gjeld		13 485 246	11 253 527
Sum gjeld		13 485 246	11 253 527
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 960 927	14 407 065

Brønnøysundregistrene

ÅRSREGNSKAP FOR REGNSKAPSÅRET 2020 - GENERELL INFORMASJON

Journalnummer: 2021 391791

Enheten

Organisasjonsnummer: 982 912 393
Organisasjonsform: Stiftelse
Foretaksnavn: STIFTELSEN FALSTADSENTERET
Forretningsadresse: Falstadvegen 59
7624 EKNE

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2020 - 31.12.2020

Konsern

Morselskap i konsern: Ja
Konsernregnskap lagt ved: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Asle Vang
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 07.04.2021

Grunnlag for avgivelse

År 2020: Årsregnskap er elektronisk innlevert.
År 2019: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2020.

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 24.06.2021

Organisasjonsnr: 982 912 393
STIFTELSEN FALSTADSENTERET

RESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2020	2019
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Billettinntekter, salg, seminaravg - avg fritt	2	775 378	1 000 829
Offentlige tilskudd til drift	2	23 398 000	21 855 000
Andre tilskudd og inntekter, prosjektinntekter	2	6 262 527	5 451 186
Sum inntekter		30 435 905	28 307 015
Kostnader			
Varekostnad		205 155	568 537
Lønnskostnad	3	12 199 289	13 070 060
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	590 158	513 062
Husleiekostnad	2	8 715 576	8 676 152
Annen driftskostnad	3	8 410 062	5 521 634
Sum kostnader		30 120 240	28 349 445
Driftsresultat		315 666	-42 430
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		33 178	53 460
Annen finansinntekt			214
Sum finansinntekter		33 178	53 674
Annen rentekostnad		22 209	18 978
Annen finanskostnad		4 491	7 061
Sum finanskostnader		26 701	26 039
Netto finans		6 477	27 635
Ordinært resultat før skattekostnad		322 143	-14 794
Ordinært resultat etter skattekostnad		322 143	-14 794
Årsresultat		322 143	-14 794
Årsresultat etter minoritetsinteresser		322 143	-14 794
Totalresultat		322 143	-14 794
Overføringer og disponeringer			

Overført fra utstillingsfond	7		
Konsernbidrag	7		
Udekket tap	7, 7		
Avsatt til annen egenkapital	7	322 143	
Overført fra annen egenkapital	7		-14 794
Sum overføringer og disponeringer		322 143	-14 794

Organisasjonsnr: 982 912 393
STIFTELSEN FALSTADSENTERET

BALANSE

Beløp i: NOK Note 2020 2019

BALANSE - EIENDELER

Anleggsmidler Immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler

Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		223 823	
Driftsløsøre, inventar o. a. utstyr		2 260 198	2 757 954
Sum varige driftsmidler	4	2 484 021	2 757 954

Finansielle anleggsmidler

Investering i datterselskap	9	100 000	100 000
Sum finansielle anleggsmidler		100 000	100 000

Sum anleggsmidler		2 584 021	2 857 954
--------------------------	--	------------------	------------------

Omløpsmidler

Varer

Sum varer	1	393 810	265 010
------------------	----------	----------------	----------------

Fordringer

Kundefordringer	5	1 117 143	284 593
Andre kortsiktige fordringer	5	8 225 186	6 828 440
Krav på innbetaling av selskapskapital	9	1 114 282	804 563
Sum fordringer		10 456 610	7 917 595

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter o. l.	8	3 526 487	3 366 507
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		3 526 487	3 366 507

Sum omløpsmidler		14 376 907	11 549 111
-------------------------	--	-------------------	-------------------

SUM EIENDELER		16 960 927	14 407 065
----------------------	--	-------------------	-------------------

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Grunnkapital	6, 7	429 000	429 000
Sum innskutt egenkapital		429 000	429 000

Opptjent egenkapital			
Investering- og vedlikeholdsfond	7		
Annen egenkapital	7	3 046 681	2 724 538
Udekket tap	7		
Sum opptjent egenkapital		3 046 681	2 724 538
Sum egenkapital	7	3 475 681	3 153 538
Sum langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	5	4 508 950	3 943 819
Skyldig offentlige avgifter	8	872 866	861 354
Annen kortsiktig gjeld	10	8 103 431	6 448 354
Sum kortsiktig gjeld		13 485 246	11 253 527
Sum gjeld		13 485 246	11 253 527
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 960 927	14 407 065

Organisasjonsnr: 982 912 393
STIFTELSEN FALSTADSENTERET

NOTEOPPLYSNINGER - SELSKAP - alle poster oppgitt i hele tall

Note
1

Antall aksjer og aksjeeiere

Note
3

Ytelser til ledende personer
Er det gitt ytelser til ledende person: Nei

Ytelser til daglig leder

<u>Ytelser</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
	1086604.00	150322.00	9625.00

Note
4

Ytelser til andre ledende personer

<u>Ledende person</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
Styret	216000.00		

<u>Sum ytelse andre led.pers.</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
	216000.00		

Note
2

Antall årsverk i regnskapsåret

Virksomheten har hatt følgende antall årsverk:
13.50

Note
6

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer og aksjeeiere

Er det gitt lån eller sikkerhetsstillelse til ledende personer: Nei

Note
6

Konsern, tilknyttet selskap og datterselskap

Tilknyttet selskap/datterselskap

<u>Navn og adresse</u>	<u>Eierandel</u>	<u>Stemmeandel</u>	<u>Egenkapital</u>	<u>Resultat</u>
Falstadsenteret Drift SA	98.00%	98.00%	-92230.00	-255857.00

Resultatregnskap			
Stiftelsen Falstadsenteret			
Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2020	2019
Billettinntekter, salg, seminaravg - avg fritt	2	775 378	1 000 829
Offentlige tilskudd til drift	2	23 398 000	21 855 000
Andre tilskudd og inntekter, prosjektinntekter	2	6 262 527	5 451 186
Sum driftsinntekter		<u>30 435 905</u>	<u>28 307 015</u>
Varekostnad		205 155	568 537
Lønnskostnad	3	12 199 289	13 070 060
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	590 158	513 062
Husleiekostnad	2	8 715 576	8 676 152
Annen driftskostnad	3	8 410 062	5 521 634
Sum driftskostnader		<u>30 120 240</u>	<u>28 349 445</u>
Driftsresultat		<u>315 666</u>	<u>-42 430</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		33 178	53 460
Annen finansinntekt		0	214
Annen rentekostnad		22 209	18 978
Annen finanskostnad		4 491	7 061
Resultat av finansposter		<u>6 477</u>	<u>27 635</u>
Ordinært resultat		<u>322 143</u>	<u>-14 794</u>
Ekstraordinære inntekter og kostnader			
Årsresultat		<u>322 143</u>	<u>-14 794</u>
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital	7	322 143	0
Overført fra annen egenkapital	7	0	14 794
Sum overføringer		<u>322 143</u>	<u>-14 794</u>

Balanse			
Stiftelsen Falstadsenteret			
Eiendeler	Note	2020	2019
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		223 823	0
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		2 260 198	2 757 954
Sum varige driftsmidler	4	<u>2 484 021</u>	<u>2 757 954</u>
Finansielle driftsmidler			
Andelskapital i datterselskap	9	100 000	100 000
Sum finansielle anleggsmidler		<u>100 000</u>	<u>100 000</u>
Sum anleggsmidler		<u>2 584 021</u>	<u>2 857 954</u>
Omløpsmidler			
Varelager	1	393 810	265 010
Fordringer			
Kundefordringer	5	1 117 143	284 593
Andre kortsiktige fordringer	5	8 225 186	6 828 440
Mellomregning Falstadsenteret Drift SA	9	1 114 282	804 563
Sum fordringer		<u>10 456 610</u>	<u>7 917 595</u>
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	3 526 487	3 366 507
Sum omløpsmidler		<u>14 376 907</u>	<u>11 549 111</u>
Sum eiendeler		<u>16 960 927</u>	<u>14 407 065</u>

Balanse

Stiftelsen Falstadsenteret

Egenkapital og gjeld	Note	2020	2019
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	6, 7	429 000	429 000
Sum innskutt egenkapital		<u>429 000</u>	<u>429 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	3 046 681	2 724 538
Sum opptjent egenkapital		<u>3 046 681</u>	<u>2 724 538</u>
Sum egenkapital	7	<u>3 475 681</u>	<u>3 153 538</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	5	4 508 950	3 943 819
Skyldig offentlige avgifter	8	872 866	861 354
Annen kortsiktig gjeld	10	8 103 431	6 448 354
Sum kortsiktig gjeld		<u>13 485 246</u>	<u>11 253 527</u>
Sum gjeld		<u>13 485 246</u>	<u>11 253 527</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>16 960 927</u>	<u>14 407 065</u>

Levanger den

Øystein Kåre Djupedal
styrelederTorunn Elise Klemp
nestlederHans Inge Pedersen
styremedlemGerd Janne Kristoffersen
styremedlemArne Flaatt
styremedlemIngvild Hagen Kjørholt
styremedlemChristian Wee
daglig leder

STIFTELSEN FALSTADSENTERET

Falstadvegen 59

7624 Ekne

Org.nr. 982.912.393

STYRETS ÅRSBERETNING 2020

1. Innledning

2020 ble et annerledes, men godt år for Falstadsenteret. Antallet elever som fikk besøke Falstad fysisk var ut fra forutsetningene høyt, og et rekordstort publikum besøkte vårt museum i løpet av sommersesongen. Året ga oss også mulighet til å ferdigstille viktige utviklingsprosjekt og utforske nye formidlingsmetoder. Vi vil spesielt fremheve følgende punkt fra 2020:

- Elevenes opplevelse av å besøke *stedet* Falstad er viktig og kan ikke erstattes av et digitalt undervisningsopplegg. Bortsett fra i den Covid-stengte perioden mars–mai har vi tatt imot elevgrupper gjennom hele året.
- HKH Kronprins Haakons besøk 20. oktober markerte åpningen av kommandantboligen for undervisning. Kommandantboligen og utstillingen «Maktens ansikter» gir senteret en ny arena for å tematisere begrepene valg og ansvar, radikaliserings og utenforskap med elever i videregående skole.
- Over 8000 personer deltok på senterets tre-delte digitale markering av frigjøringsjubileet 8. mai. Gjennom taler, kunstneriske innslag og formidling ble 75-årsmarkeringen en verdig og god markering som nådde et bredt publikum.
- Falstadsenterets søknader til Creative Europe for prosjektet «Houses of Darkness» og Erasmus+-prosjektet «Democratic heritage» ble innvilget ved første gangs søknad. Falstadsenteret har klare internasjonale ambisjoner, og prosjektlederansvar på denne type prosjekt er viktig for vår faglige og strategiske utvikling.
- I samarbeid med ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter lanserte vi nettstedet www.fanger.no i mai 2020. Fanger.no gir en oversikt over alle norske menn og kvinner som satt fengslet under 2. verdenskrig, og danner grunnlag for viktig formidling og ny kunnskapsutvikling om fangehistorie.
- I sommersesongen opplevde museet en dobling av besøkende i forhold til rekordsommeren 2019. Spesielt gledelig er det å se antallet barn og unge som lærer om Falstads historie, blant annet gjennom bruk av vår digitale rekonstruksjon.

- Falstadsenterets reisende undervisningsopplegg «På nært hold» for skoler på Helgeland ble gjennomført for flere skoler. Det ble tatt godt imot av skolene, og vil bli en fast del av vårt tilbud for skoler på Helgeland i årene fremover.

2. Formål

I Proposisjon til Stortinget fra Kunnskapsdepartementet (Prop. 1 S, 2020–21) var Falstadsenterets oppdrag formulert slik:

Tilskotet skal bidra til at Falstadsenteret kan drive eit opplærings- og dokumentasjonssenter om fangehistorie frå den andre verdskrigen, og fremje kunnskap om demokrati, humanitær folkerett og menneskerettane.

Falstadsenteret ligger på Ekne i Levanger kommune. Formålet er beskrevet i stiftelsens vedtekter:

Falstadsenteret som nasjonalt opplærings- og dokumentasjonssenter skal utvikle og formidle kunnskap om krigens fangehistorie og menneskerettighetene gjennom dokumentasjon, forskning og pedagogisk virksomhet.

Dokumentasjon, forskning og formidling knyttet til krigsfangeleirene i Norge og til krigsfangers skjebne er en sentral del av virksomheten. Falstadsenteret skal utvikle en minnestedspedagogikk der undervisning i fangehistorie og menneskerettighetene står sentralt.

Stiftelsens formål er av alminnelig, ideell karakter. Den skal ikke drive økonomisk næringsvirksomhet med sikte på overskudd, men gjennom sin drift sørge for grunnkapitalens vedlikehold.

3. Styret

- **Øystein Djupedal**, styreleder (gjenvolgt 2020 for 2 år)
- **Torunn Klemp**, nestleder (valgt 2019 for 2 år)
- **Hans I Pedersen**, styremedlem (valgt 2019 for 2 år)
- **Ingvild H. Kjørholt**, styremedlem (valgt 2019 for 2 år)
- **Arne Flaas**, styremedlem (valgt 2019 for 2 år)
- **Steinar Bjerkestrand**, styremedlem (gjenvolgt i 2020 for 2 år)
- **Gerd Janne Kristoffersen**, styremedlem (gjenvolgt 2020 for 2 år)

Styret hadde i 2020 seks ordinære møter. Totalt ble det behandlet 48 saker. De viktigste sakene var knyttet til strategiutvikling for senteret, utviklingsprosjektene Falstad minnelandskap indre leir og kommandantboligen. Styret har også hatt søkelys på drifts- og økonomikonsekvenser som følge av Covid-19.

Steinar Bjerkestrand gikk brått bort høsten 2020. Styret og ansatte minnes Steinar som en viktig støttespiller for Falstadsenteret gjennom mange år.

4. Rådet

Rådsmøtet ble arrangert på Falstadsenteret 5. juni 2020 og 21 rådsmedlemmer møtte. Møtet inneholdt i tillegg til sakslisten en presentasjon av nettstedet fanger.no, som er utviklet av Falstadsenteret i samarbeid med ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter. Søren Hjorth, Nidaros bispedømme, ble gjenvalgt som leder for rådet for perioden 2021-2024, mens Anita Ravlo Sand, ordfører Levanger kommune, ble valgt til nestleder.

5. Ansatte og arbeidsmiljø

Falstadsenteret hadde i 2020 17,3 årsverk fordelt på 23 personer, inkludert fem tilsatt i bistillinger som professor II / seniorforskere. Totalt sykefravær ved senteret var 7%.

Kjønnsbalansen ved Falstadsenteret er god.

6. Virksomheten i 2020

Falstadsenterets virksomhet omfatter følgende hovedområder:

- Undervisning og formidling
- Dokumentasjon og forskning
- Prosjekt og prosjektutvikling

Besøkstall 2016-2020

Oversikten viser et totalt besøkstall på 12 016 personer, som er en nedgang på 31% i forhold til 2019.

Målgrupper/år	2016	2017	2018	2019	2020	% 19-20
Undervisning	6621	6804	6638	7738	4256	55 %
Lærere	80	535	560	701	202	29 %
Museumsbesøk	2997	3476	3597	4804	5608	117 %
Næringsliv/organisasjoner	1562	1596	1286	2005	1674	83 %
Arrangement	2447	1592	2122	2073	276	13 %
Totalt	13707	14003	14203	17321	12016	69 %

Nedgangen i besøkstall reflekterer at Falstadsenteret var stengt for alle besøkende i perioden mars-juni, og at senteret i store deler av året stengte for alle andre besøksgrupper enn skoleklasser for å sikre tryggest mulig rammer for skoleklasser og pedagoger.

Undervisning

Undervisning er en kjerneaktivitet ved Falstadsenteret, og i 2020 deltok 4500 elever, studenter og lærere på undervisningsopplegg. Selv om Falstadsenteret på grunn av pandemien har hatt en betydelig nedgang i antallet elever som har besøkt oss, så har undervisningsavdelingen i samarbeid

med skolene og DKS-sentralt lyktes med å opprettholde smittefri, stedsbasert undervisning det siste året.

Besøk av HKH Kronprins Haakon

HKH Kronprins Haakon besøkte Falstadsenteret 20.oktober 2020. Besøket var en del av Kronprinsens reiser i forbindelse med 75-årsmarkeringen av frigjøringen. Kronprinsen samtalte med elever fra Blussuvoll ungdomsskole, Trondheim om betydningen av å lære om 2. verdenskrig og fikk prøve den digitale rekonstruksjonen av Falstad fangeleir. HKH Kronprins Haakon besøkte også den nye læringsarenaen kommandantboligen, og samtalte der med de første besøkende i huset, elever fra Ole Vig videregående skole på Stjørdal.

Falstadsenterets Venner

Falstadsenterets Venner er en viktig støttespiller for Falstadsenteret. Medlemmene har i 2020 bidratt med vedlikehold i Falstadskogen og områdene rundt senteret. Historiegruppa har gjennom hele året bidratt med historisk materiale og dokumentasjonsarbeid knyttet til nettstedet fanger.no, og med materiale til filmen «Nordlands Jeanne d'Arc», om Liv Grannes og Majavass-tragedien.

3 av foreningens medlemmer deltok i det digitale 8. mai-arrangementet. Her delte de historier om fangeleiren fra lokalbefolkningens perspektiv og hvordan nettstedet Ekne har levd med fangeleiren som en del av bygdas nære fortid.

6.1 Undervisning

Besøkstall 2020 Undervisning

Gruppe / Antall pr. år	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Konfirmanter	50	14	0	102	24	0
Folkehøgskole	238	286	304	264	490	100
Barneskole/barnehage	101		65	40	20	0
Ungdomsskole*	3789	4365	4199	3942	4471	3214
Videregående skole	1539	1375	1590	1943	2200	837
UH-sektoren (studenter)	597	581	646	547	533	105
Totalt	6314	6621	6804	6838	7738	4256

* Tallene for Ungdomsskoleundervisning inkluderer elever fra Helgeland som deltok i Falstadsenterets første gjennomføring av desentralisert undervisning høsten 2019.

Undervisningsoppleggene for ungdomsskolen i 2020 tar utgangspunkt i studieutstillingen «Fortellinger om flukt», mens undervisningen for videregående skole baserer seg på "Maktens Ansikter" i kommandantboligen. "Fortellinger om Flukt" tar utgangspunkt i 8 historier om flukt som er relatert til fangehistorien i Norge, Falstadsenteret og 2. verdenskrig. Historiene er designet, redigert og kuratert av undervisning- og formidlingsseksjonen ved Falstadsenteret, i samarbeid med profesjonelle kunstnere. "Maktens ansikter" er en studieutstilling som tar for seg den kompliserte tematikken omkring makt og maktbruk i en SS-leir under 2.verdenskrig på Ekne. Elevene inviteres inn

til en undervisningsdag som fremmer nysgjerrighet, dybdelæring, dilemmatrening og reflektert dialog ved kommandantboligen tilhørende Falstadsenteret.

Det er i løpet av 2020 utviklet og gjennomført flere heldags undervisningsopplegg:

- Våren 2020, grunnskoler 9. og 10. trinn: «Fortellinger om flukt», med utgangspunkt i studieutstillingen i hovedbygningen. Tilbudet legger vekt på individuelle historier, mikrohistorie, aktualiseringspotensiale, historisk empati og tolkning av visuelle og tekstlige kilder. Utvikling av historiebevissthet, og samtaler om historiebruk, historiebevissthet og medborgerskap står sentralt.
- Høsten 2020, videregående skoler: «Maktens ansikter», med utgangspunkt i utstillingen i kommandantboligen. Tilbudet legger vekt på makt i et historisk perspektiv, men også sett i lys av dagens samfunn. Elevstyrte arbeidsgrupper, dilemmatrening og refleksiv dialog står sentralt.
- Høsten 2020, voksenopplæring for flyktninger: 3-delt undervisningsopplegg knyttet til bruk av museer og minnesteder, identitet og kulturforståelse, menneskerettighets- og demokratiundervisning. Undervisningsopplegget er utviklet i samarbeid med Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Enhet for voksenopplæring (EVO), Trondheim.
- Høsten 2020. «På nært hold» - 2.verdenskrig gjennom personlige historier fra Helgeland. Et reisende undervisningsopplegg for ungdomsskoleelever i Nordland.

I tillegg har senteret laget spesialtilpassede undervisningsopplegg for folkehøgskoleelever, engelskspråklige elever, personer innen kriminalomsorgen, sykepleierstudenter og studenter i språkvitenskap, kunsthistorie og kulturminneforvaltning ved NTNU.

I løpet av våren 2020 fikk Falstadsenteret innvilget en søknad via Erasmus+ med tittelen «Democratic Heritage - Memorials and heritage museums engaging migrants in developing resilient democracies». Dette er et treårig samarbeidsprosjekt som hadde oppstart 15. september 2020 og skal pågå til august 2023. Det bygger på tidligere erfaringer gjort med Falstadsenteret sitt arbeid med voksenopplæringen og skal sammen med fem andre europeiske aktører fra lignende institusjoner ha som mål å dele samt videreutvikle metoder, aktiviteter og undervisningspraksis som fremmer demokratiske fellesverdier, medborgerskap, samhandling og aktivitet med mennesker med migrant- og flyktningbakgrunn. Prosjektet vil munne ut i en publikasjon som vil bli oversettes til flere språk.

Polin

Prosjektet «Jewish Cultural Heritage» er et fireårig samarbeidsprosjekt mellom Falstadsenteret og Polin – museet for de polske jødernes historie i Warszawa. Prosjektet hadde offisiell oppstart 2. mars 2020. Det har som mål å utveksle kunnskap, erfaringer og praksiser mellom norske og polske museumsansatte, lærere og andre som jobber i museums-, undervisnings- og kultursektoren.

Prosjektet hadde flere aktiviteter planlagt for 2020, men måtte utsette disse på grunn av pandemien. Til tross for dette ble det lagt mye arbeid i planlegging av aktiviteter for de kommende årene, blant annet det internasjonale heldigitale seminaret «The Digitalisation of Memory», som ble arrangert i februar 2021. Falstadsenteret deltok også med to workshoper på et digitalt lærerseminar for polske lærere, «Emotions and History. How to discuss difficult topics at school?», der 1100 lærere deltok.

Undervisning i kommandantboligen

Høsten 2020 ønsket Falstadsenteret videregående klasser fra Trøndelag velkommen inn i Falstadsenterets nye læringsarena i den tidligere kommandantboligen fra SS-leiren Falstad. Gjennom et 4-timers opphold får elevene på egne premisser og sammen med senterets pedagoger utforske et rikt og komplekst kildemateriale, som spiller opp til diskusjoner om dagsaktuell tematikk. Utstillingen «Maktens ansikter» i kommandantboligens kjelleretasje legger opp til en undersøkende og refleksiv tilnærming til materiale som belyser fenomenet makt fra ulike perspektiver: fra de mest brutale tilfellene av voldsmakt (henrettelsene i Falstadskogen), til eksempler på positiv maktbruk (fanger som tok til motmakt og opponerte mot ordre), og videre til SS-soldaters refleksjoner over egne handlinger under rettsoppgjøret etter krigen og de kulturelle fremstillingene som har bidratt til å forme vår forståelse av disse menneskene i ettertid. Det tilhørende undervisningsprogrammet har søkelys på å stimulere til refleksjon og samtaler om valg, handling og ytring, ansvar og skyld, med utgangspunkt i eksempler fra det historiske kildematerialet.

Hjemmeundervisning

Idet pandemien førte til nedlukking våren 2020, utviklet Falstadsenterets undervisningsavdeling et digitalt undervisningsopplegg som kunne brukes på hjemmeskolen av både videregående skoler og ungdomsskoler rundt om i landet. Vi baserte opplegget på tidligere undervisningserfaring fra prosjektet «Tingene forteller» og lagde et tredelt opplegg for hjemmeskole som har fått god oppmerksomhet blant lærere både i nærområdet og nasjonalt. Samtidig oppdaterte vi vår undervisningsside med en ny introduksjonsvideo til Falstads fangehistorie fra 2.verdenskrig.

Undervisning for lærere og studenter

Gjennom Dembra har Falstadsenteret vært involvert i lærerkurs på ILU ved NTNU for 130 studenter. Undervisningsoppleggene vi har utviklet i minnesteledpedagogikk både for studentene ved Nord Universitet og NTNU måtte dessverre avlyses i 2020 på grunn av pandemien. Lærere som deltar på undervisningsopplegg sammen med sine elever er en viktig målgruppe, og vi har i 2020 hatt et ekstra søkelys på utvikling av digitale ressurser som kan benyttes til for- og etterarbeid.

Holocaustdagen

Senteret viderefører det etablerte samarbeidet med Sund folkehøgskole i tilknytning til den årlige markeringen av Holocaustdagen 27. januar. I 2020 deltok ca. 100 elever fra Sund på et heldagsopplegg med workshops på Falstadsenteret, med elevmedvirkning og et åpent arrangement med fakkeltog på Inderøy.

6.2 Dokumentasjon og forskning

I 2020 er forskerteamet ved Falstadsenteret styrket ved tilsettelse av Anette Homlong Storeide i 100% fast stilling. Ved årsslutt 2020 besto teamet av faglig leder, tre ansatte med forskerkompetanse (hvorav en er tilsatt i midlertidig Post doc-stilling ved Nord Universitet fram til januar 2022), samt en faglig ansatt med ansvar for arkiv, samlinger og søkbare kunnskaps-databaser. Falstadsenterets forskere arbeider tett sammen med pedagogene om felles utviklingsprosjekter, driver egne forskningsprosjekt og oppsøker aktivt samarbeid både med kollegaer og forskningsmiljø i UH-sektoren og med internasjonale søster-organisasjoner.

Ved årsslutt 2020 leverte Falstadsenteret søknad til Norges forskningsråd om å bli godkjent som forskningsorganisasjon. Søknaden ble innvilget på nyåret 2021. Den nye statusen åpner for at

Falstadsenteret selv kan søke på forskningsmidler og bidra som fullverdig partner i søknader til Norges forskningsråd og Det europeiske forskningsrådet (ERC).

MeMin – det medierte minnestedet

Forskningsprosjektet «MeMin - det medierte minnestedet», som fikk støtte over Norsk Kulturråds satsning på «Digital kultur – estetiske praksiser» i 2019, ble formelt avsluttet i desember 2020. Arbeid med ferdigstilling og publisering av resultater av dette prosjektet vil imidlertid strekke seg inn i 2021. Falstadsenterets forskere bidrar med kapittel til en bokutgivelse ved Norsk Kulturråd, som etter planen skal ferdigstilles høsten 2021. Resultater fra prosjektet vil også presenteres i tre fagfelleverderte tidsskriftartikler som er under arbeid.

Forskning for kommandantboligen

I løpet av 2020 er det lagt ned en betydelig innsats i arkivstudier i forbindelse med utviklingsarbeidet i kommandantboligen, se utfyllende om Kommandantboligen i 6.3. Undersøkelser av materiale fra landssvik- og krigsforbrytersaker i Riksarkivet og av materiale i ulike tyske arkiv har gitt ny kunnskap om menneskene som var tilknyttet ledelsen i SS-leiren Falstad og det tyske sikkerhetspolitiet i Trondheim. Videre arkivsøk i Tyskland og systematisk gjennomgang av materialet vil fortsette i 2021, som ledd i utviklingen av et større forskningsprosjekt om maktutøvelse, maktreasjoner og genocidal vold i krigstidas Midt-Norge.

HICE – Houses of Darkness

Våren 2020 mottok Falstadsenteret støtte fra EU-programmet Creative Europe til det internasjonale utviklingsprosjektet «HICE – Houses of Darkness». Prosjektet er et samarbeid med minnestedene Bergen-Belsen (Tyskland) og Westerbork (Nederland), og den ideelle medieorganisasjonen Paradox (Nederland). Gjennom en felles utendørs utstilling og tilknyttede aktiviteter (sommerskoler, kunstworkshops for nyankomne i minnestedenes respektive regioner, og en interaktiv publikumsapp), vil partnerne invitere et ungt publikum til å utforske materiale og tematikk knyttet til de tidligere fangeleirenes kommandantboliger og diskutere hvordan man kan innlemme en arv av brutalitet og uvitenhet i den større fortellingen om europeisk kulturarv. Prosjektet hadde oppstart i desember 2020 og vil pågå til høsten 2023.

Skolehjemshistorien

Falstads skolehjemshistorie er et viktig fokusområde for senteret i innværende strategiperiode. Med et hovedfokus på skolehjemshistorien før 1944 og under ledelse av Hilde Gunn Slottemo, ble det i 2019 etablert en forskningsgruppe i samarbeid med Nord universitet. Gjennom samarbeidet med Nord universitet om utvikling av kunnskap om den norske skolehjemshistorien, er staben også utvidet med stipendiat Ingrid Bugge Dystland. Med midler fra ordningen Offentlig PhD, skal Dystland arbeide med doktorgradsprosjektet «Falstad Opdragelsesanstalt for vanartede gutter», om skolehjemperioden 1895–1941. Prosjektet hadde oppstart høsten 2020 og skal etter planen fullføres i 2024.

Faglige samarbeid og nettverksarbeid

Falstadsenteret har fortsatt å konsolidere og utvikle sine faglige forbindelser nasjonalt og internasjonalt, både gjennom prosjektsamarbeid og deltakelse i ulike nettverk: det nasjonale museumsnettverket «Nettverk for demokrati og menneskerettigheter», forskernettverket EHRI (*European Holocaust Research Infrastructure*) og organisasjonen IHRA (*International Holocaust Remembrance Alliance*), utdypet i pkt 6.7 under.

I 2020 har Falstadsenterets forskere bidratt i to søknader til Norges forskningsråd (NFR), den ene ved Universitetet i Agder: «Making memory – contemporary aesthetic articulations of Norway in the second world war», den andre ved Universitetet i Stavanger: «Norwegians and their pasts: a national study into the ways Norwegians learn about, value and act on their history in an age of global challenges». Ingen av søknadene oppnådde støtte, men Agders søknad ble revidert og levert på nytt i februar 2021. Ingeborg Hjorth bidro i 2020 til antologien *Bearbeidelser – 22. juli i ord og bilder*, utgitt av Universitetsforlaget på initiativ fra NFR-prosjektet «Face of Terror - Understanding Terrorism from the Perspective of Critical Media» (NTNU). Videre er det innledet samarbeid med det pågående NFR-prosjektet «LAW22JULY: RIPPLES: Rights, Institutions, Procedures, Participation, Litigation: Embedding Security». Samarbeidet innebærer deltakelse på seminarer og bidrag i arbeid med forskningsartikkel.

6.3 Prosjekt og prosjektutvikling

Falstadsenteret har i løpet av 2020 arbeidet med flere større utviklingsprosjekter. Vi har hatt særlig fokus på utviklingen av den nye læringsarenaen i kommandantboligen, *Norsk digitalt fangearkiv og Falstad Minnelandskap indre leir*.

Kommandantboligen

Kommandantboligen med både utstilling og tilhørende undervisningslokaler åpnet for første skoleklasse fra Ole Vig videregående skole og besøk av HKH kronprins Haakon 20. oktober 2020. Fram mot åpning for skoleklasser, utviklet Falstadsenterets pedagoger et undervisningstilbud tett knyttet til innholdet i den nye utstillingen «Maktens ansikter». Fra 20. oktober til 18. desember deltok 900 elever fra videregående skoler i Trøndelag på undervisningsopplegg i kommandantboligen. Deres tilbakemeldinger og refleksjoner danner nå grunnlag for videreutvikling av både undervisningsopplegget og utstillingens innhold.

Den uoversiktlige smittesituasjonen og redusert arbeidskapasitet i forbindelse med pandemien gjorde at det ikke lot seg gjøre å slutføre prosjektet i kommandantboligen som planlagt. Videreutvikling av utstilling og undervisningsprogram, og planlegging av andre aktiviteter i kommandantboligen, vil derfor fortsette i 2021. Huset er inntil videre kun åpnet for undervisning, og fullbooket av videregående skoler ut mars 2021. Offisielt åpningsarrangement er utsatt til mai 2021.

Videre foreligger det planer for bruk av huset i forbindelse med flere større formidlings- og utviklingsprosjekter, bl.a. to prosjekter som hadde oppstart i desember 2020: Creative Europe-prosjektet «Houses of Darkness» i samarbeid med minnestedene Westerbork (Nederland) og Bergen Belsen (Tyskland) og prosjektet «Democratic Heritage – Memorials and heritage museums engaging migrants in developing resilient democracies», med seks europeiske samarbeidspartnere, finansiert av Erasmus+ Strategisk partnerskap via DIKU.

Norsk digitalt fangearkiv Fanger.no

8. mai 2020 lanserte Falstadsenteret og ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter nettstedet fanger.no, et søkbart register over fanger under 2. verdenskrig. Nettstedet er resultatet av samarbeidsprosjektet Norsk digitalt fangearkiv, som Falstadsenteret og ARKIVET har arbeidet med siden 2016.

Basen inneholder ca. 44000 navn, og grunnlagsmaterialet fra boka *Nordmenn i fangenskap* (1995/2004) har dannet et utgangspunkt for registeret. Samme dag som fanger.no ble lansert, gjennomførte Arkivverket *Vårslipp 2020*, hvor de tilgjengeliggjorde skannede kilder knyttet til nordmenns fangenskap under 2. verdenskrig. Systematisk gjennomgang av disse kildene er en sentral del i arbeidet med fanger.no.

I månedene som har gått er flere tusen personprofiler utvidet med tilleggsinformasjon. I tillegg til prosjektansatte ved Falstadsenteret og ARKIVET, og flere frivillige også knyttet til prosjektet. Deres hovedoppgave er å gå gjennom skannet kildemateriale, kryssjekke opplysningene, og legge inn digital lenke til kildene fra personprofilene.

Lansering av databasen skapte et stort engasjement, bl.a. som følge av et stort oppslag i Aftenpostens A-magasinet. På lanseringsdagen var 23.000 brukere innom nettstedet, og i dagene og ukene som fulgte fikk prosjektgruppa ca. 1000 publikumshenvendelser.

Krigsgraver.no

På oppdrag fra Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet er Falstadsenteret dokumentasjonscenter for krigsgraver og krigsgravplasser, og forvalter databasen krigsgraver.no. I 2020 er opplysningene om flere av krigsgravplassene oppdatert med utfyllende tekster og bilder av minnesmerker. En privatperson har i 2019 og 2020 bidratt med en rekke bilder av britiske krigsgraver i Sør-Norge. En stor del av disse bildene er i løpet av året lagt inn i databasen, med kobling til aktuelle gravplasser og personer.

Gjennom 2020 har Falstadsenteret hatt nær kontakt med Krigsgravtjenesten om ulike navnemerkings- og vedlikeholdsprosjekter, og deltok bl.a. på et digitalt møte angående Jørstadmoen. Videre har det vært en god del korrespondanse angående «standardsteiner» og minnesmerker, «glemte» gravplasser i Norge og norske krigsgraver i utlandet. Falstadsenteret deltok i juni på inspeksjonsreise sammen med Krigsgravtjenesten i Trøndelag og Møre og Romsdal.

En henvendelse som har resultert i publisitet i inn- og utland om sovjetiske krigsgraver i Norge gjelder Aleksej Andrejevitsj Mesjtsjerjakov, som døde i fangenskap på Stabben på Titran (Frøya) i 1943. Journalist Per Jevne tok tak i saken for å finne familie, og via kontakter i Russland fikk han sporet opp avdødes sønn Anatolij. Han ble gjort kjent med at faren er gravlagt på Titran gravplass i Norge; familien har hele tida trodd at Aleksej falt i kamper ved Brjansk høsten 1941. Den russiske avisa Savalskie Zori (Савальские Зори) hadde 11. desember 2020 et intervju med Anatolij Mesjtsjerjakov.

Falstad Minnelandskap indre leir

Arbeidet med «Falstad minnelandskap indre leir» har pågått siden 2010. Prosjektet ble igangsatt som et flerårig dokumentasjons- og formidlingsprosjekt, med hovedmålsetting om å styrke forståelsen og lesbarheten av det gamle, indre leiområdet ved SS Straffefangenelager Falstad. Prosjektet ble omtalt i KUF-komiteens innstilling til Statsbudsjettet i 2016. Her heter det blant annet:

«*Komiteen* viser til at minnelandskapet Falstad med bevarte levninger etter det nazistiske leirsystemet er unik i nasjonal sammenheng og en del av en felleseuropeisk og flerkulturell kulturarv. Når vitnene fra andre verdenskrig og holocaust snart er borte, blir de autentiske stedene enda viktigere som læringsarenaer for undervisning om andre verdenskrig, holocaust, menneskerettigheter og demokrati for nye generasjoner. *Komiteen* påpeker at temaene også berører dagsaktuelle og framtidige utfordringer knyttet til flyktningsstrømmene i Europa [...] *Komiteen* viser

til at Falstadsenteret er en statlig eiendom med stor kulturhistorisk verdi, og at kulturmiljøet er del av Landsverneplanen for statlige eiendommer. Komiteen imøteser videre arbeid med realisering av utviklingsplanene.»

I 2016 utviklet arkitektkontoret Jensen og Skodvin AS plantegninger for utvikling av Falstad Minnelandskap. Falstadsenteret har i 2020 videreutviklet planene for rekonseptualiseringen av det gamle leirgjerdet i en ny gjerdeinstallasjon og en utendørs modell av leiren støpt i bronse. Begge delprosjektene har blitt forsinket på grunn av utfordringer knyttet til pandemien og finansiering, men forventes ferdigstilt i 2021.

I det opprinnelige prosjektet var det inntegnet minnekammer og minnehage der de opprinnelige fangebrakkene var plassert under 2. verdenskrig. Med utgangspunkt i behov for større undervisnings og utstillingslokaler, ble det i 2020 startet en prosess for å erstatte disse opprinnelige elementene med et dedikert undervisnings- og flerbruksbygg. Finansiering av dette vil være en prioritet for senteret i årene fremover.

6.4 Formidling, samlinger og bibliotek

Nasjonale arrangementer og synlighet i media knyttet til frigjøringsmarkeringen gjorde at det var stor oppmerksomhet om formidling om 2. verdenskrig, og Falstadsenteret var et av museene som dro nytte av dette. Sommeren 2020 opplevde også Falstadsenteret at de fleste tok ferien sin i Norge, og at mange stoppet for museumsbesøk i Trøndelag. Senteret opplevde en økning på ca. 80% i besøkstillene i juli og august i forhold til rekordsommeren 2019.

Formidling om Eiliv Rye Pisani, skolegutten på Ekne skolehjem som ble henrettet for landssvik etter krigen og beretningen om Rolf Nevermo, kommunisten som klarte å forkle sin rømning fra Falstad som drukningsulykke, dannet grunnlag for vår sommerformidling.

Selv om sommeren ble god så var resten av året preget av at senteret i lange perioder var stengt for andre grupper enn undervisningsgruppene. Antall fysiske arrangementer og seminarer ble kraftig redusert på grunn av pandemien.

Utstillinger

I løpet av 2020 viste Falstadsenteret følgende temporære utstillinger:

- «Fortellinger om flukt», en studieutstilling med utstrakt bruk av grafiske fremstillinger som tar utgangspunkt i 8 historier om flukt som er relatert til fangehistorien i Norge, Falstadsenteret og annen verdenskrig. Utstillingen ble satt opp høsten 2018 og står ut 2021.
- Sommerutstillingen «Falstadbilder», en samling av klassiske bilder fra Falstads historie, som ble åpnet i forbindelse med frigjøringsmarkeringen.
- Utstillingen «Maktens ansikter» i kommandantboligen ble åpnet oktober 2020. Utstillingen utforsker gjerningspersonsperspektivet, med utgangspunkt i det som var leirkommandantens bolig på Falstad. Utstillingen tematiserer spesielt utenforskap og radikaliserings, demokrati og diktatur, makt og ansvar. I sin form og innhold er utstillingen nyskapende i Norge, danner grunnlag for undervisningsopplegg for videregående skole men er også åpen for museumsbesøkende.

- «Sovjetiske krigsfanger i Norge», vandreutstilling (produsert i 2010) vist på ulike steder i Russland. Ambassaden skriver 12.3.21: "Krigsfangeutstillingen går sin gang her i Russland. Per i dag befinner den seg i en liten by Malojaroslavets to timers kjøretur fra Moskva. Den skal stå der til slutten av mars, så får vi se hvem som vil ta den senere. Vi supplerte den med tre roll-ups som vi fikk fra krigsmuseet i Narvik. På absolutt alle steder har den vært en suksess. I fjor ble den vist i Kaliningrad-fylke, i Kursk, Desnogorsk og Roslavlj. Det er relativt små byer, men det vekker alltid mye begeistring og interesse hos lokalbefolkning."
- Den norske utgaven av vandreutstillingen «Sovjetiske krigsfanger i Norge» har vært utstilt på Vinjeøra.
- Utstillingen «Bidrag», om norske soldater i fredsbevarende styrker fra Tysklandsbrigaden til i dag, vandreutstilling vist på ulike steder i Norge.

Falstadsenteret jobbet dessuten med utvikling av den nye permanente utstillingen «Maktens ansikter» for kommandantboligen. En første utgave av utstillingen er åpnet for skoleklasser, men vil først ferdigstilles og åpnes for det allmenne publikum i 2021.

Digital formidling

2020 skulle by på en oppblomstring for digital formidling. Mulighetene for kommunikasjon og formidling ble flyttet til den digitale arenaen, og tankene rundt forbedring og fornyelse innen dette feltet ble mer aktuelt enn noensinne. For vår del førte det blant annet til en digital minnemarkering i anledning frigjøringsjubileet og publisering av store deler av senterets samlinger på digitalt museum. Våren 2020 ferdigstilte senteret også sine nye hjemmesider.

Digital minnemarkering 8.mai 2020

Falstadsenterets minnemarkering i forbindelse med frigjøringsmarkeringen var vår største digitale markering i løpet av året. 8.mai 2020 ble markert i tre deler:

- Minnemarkering i Falstadsbogen, med taler og kunstneriske innslag
- Fangeminner fra Falstadsenteret, med musikalske innslag, lansering av fanger.no og presentasjon av undervisning ved Falstadsenteret
- «Hjemme hos Falstad», med intervju med etterkommer av fanger, samtaler om minnekultur og samtaler om gjenstandssamlingen ved Falstadsenteret.

Takket være finansiell støtte fra Fritt Ord, Trøndelag fylkeskommune og Forsvarsdepartementet og samarbeid med Levanger kommune kunne vi leie profesjonell hjelp til streaming, produksjon og kunstnerisk innhold. Minnemarkeringen har fått anerkjennelse nasjonalt og internasjonalt for sitt innhold, variasjon og profesjonelle produksjon, og ga oss motivasjon til videre arbeid med digital formidling.

Sendingene 8.mai 2020 nådde til sammen ut til over 8000 besøkende, i forhold til normale fysiske besøkstall på ca 150 personer.

Digital formidling

Fornyelsen av senterets hjemmeside ble gjort i samarbeid med Uredd designbyrå. Redesignets hensikt var en oppjustering av innhold, og en ønsket forbedret tilrettelegging for ulike målgrupper.

Hjemmesidens nye brukergrensesnitt baserer seg på at publikum lettere skal kunne finne det de leter etter. Publikum skal også kunne danne seg et bilde av bredden av hva Falstadsenteret kan tilby, og få en formening av hva institusjonen er, på første landingsside. Den første siden er til enhver tid oppdatert, viser aktuell informasjon og omfanget av aktiviteten på senteret. Fanen «Opplev Falstadsenteret» danner grunnlaget for å enkelt kunne planlegge et besøk. Under fanen «Undervisning» ligger til enhver tid oppdatert informasjon fra vår undervisningsavdeling og aktuelle nettressurser som omfatter tematikk rundt demokrati og menneskerettigheter koblet opp imot fangehistorie fra andre verdenskrig.

Siden er tilgjengelig på norsk og engelsk. Siden ble åpnet for trafikk den 13. juni 2020 og hadde 66494 sidevisninger frem til årsskiftet. (Datagrunnlag: Google Analytics).

Falstadsenterets Facebook-side har 3663 følgere pr. 31.12.2019. Dette er en oppgang på 1100 i løpet av året.

I april tok Falstadsenteret i bruk DigitaltMuseum som formidlingsplattform for foto- og gjenstandssamling. Pr. februar 2020 har Falstadsenteret publisert ca. 400 fotografier og 800 gjenstander. Se mer under Arkiv og samlinger.

Databasen «Utenlandske krigsgraver i Norge» (krigsgraver.no) drives av Falstadsenteret på oppdrag fra Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet, og inneholder informasjon om falne utenlandske fanger og soldater som døde i Norge under 1. og 2. verdenskrig. Databasen er tilgjengelig på norsk, engelsk og russisk. Den hadde i løpet av året 75000 sidevisninger fordelt på 14600 unike brukere. Dette er en betydelig oppgang fra 2019 (44700 visninger, 6600 brukere). De landene med flest brukere er Norge (32 %), Russland (23 %), Ukraina (20 %) og Kasakhstan (10 %). Vi merker oss særlig en topp i antall brukere i dagene rundt 8./9. mai. (Datagrunnlag: Google Analytics).

Databasen fanger.no, som er et samarbeidsprosjekt mellom Falstadsenteret og ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter, ble lansert 8. mai 2020. Fra lanseringsdato og ut året er det registrert 72800 unike brukere (851000 sidevisninger). (Datagrunnlag: Google Analytics).

Arkiv og samlinger

Falstadsenterets fotosamling og gjenstandssamling er registrert i Primus registreringssystem for museer. Som nevnt tidligere, tok Falstadsenteret i 2020 i bruk DigitaltMuseum (digitaltmuseum.no) som formidlingsplattform. Dette systemet driftes av KulturIT på Maihaugen, og tar utgangspunkt i Primus-databasen. DigitaltMuseum gir tilgang til 229 museumssamlinger, 1,8 millioner fotografier og 980 000 gjenstander. Per februar 2020 har Falstadsenteret publisert ca. 1200 objekter (gjenstander, fotografier og tegninger). De fleste av Falstadsenterets objekter er lagt ut med en Creative Commons-lisens. Dette betyr at publikum fritt kan gjenbruke bildene i andre sammenhenger, så fremt de krediteres korrekt.

Fotosamlinga består av drøyt 900 bilder hittil registrert i Primus, og et stort antall uregistrerte bilder. Samlinga inneholder både originalfoto og skan/avfotografering av innlånte fotografier. Gjenstandssamlinga består av ca. 720 gjenstander registrert i Primus. Størsteparten av gjenstandene er fangearbeider fra Falstad og andre fangeleirer i Norge under 2. verdenskrig: Dreide trefat med en hilsen til kona som ventet hjemme. Skrin av metall med russisk påskrift, laget som en takk til nordmenn som gav en matbit til sultne krigsfanger. Glaserte krus og vaser med blomstermotiv, laget i keramikkverkstedet på Falstad. Spennet er stort, både i materiale og utførelse. Av tilvekst i 2020 må vi særlig framheve 14 gravmerker i tre fra Oppdal, donert av Oppdal kommune. Dette er de originale

gravminnene som stod på gravene til sovjetiske falne i Oppdal fra 1945. I tillegg det som er registrert i Primus, kommer flere hundre uregistrerte gjenstander som i hovedsak skriver seg fra arkeologiske utgravninger på Falstad det siste tiåret.

Historisk dokumentarkiv, lyd- og filmopptak er registrert i en egenutviklet database. Omtrent 80 % av det registrerte papirbaserte materialet og over 90 % av lyd- og filmopptakene er digitalisert. Slik skånes originalmaterialet mot slitasje, og materialet kan lettere gjøres tilgjengelig for forskere.

Bibliotek

Biblioteket tilrettelegger for forsknings- og utviklingsarbeidet på Falstadsenteret gjennom aktuell litteratur og informasjon.

Falstadsenterets fagansatte spiller en aktiv rolle i utviklingen av samlingene gjennom å komme med forslag til innkjøp av litteratur og bruk av biblioteket. Bibliotekets samling speiler utviklingen innenfor Falstadsenterets fagområder og legger derfor vekt derfor på å være oppdatert både på norske og internasjonale utgivelser. Bibliotekets samling inneholder både faglitteratur, skjønnlitteratur og film innenfor disse områdene:

- Fangehistorie fra 2. verdenskrig
- Minnekultur etter 2. verdenskrig
- Holocaust og folkemord
- Menneskerettigheter og humanitær folkerett
- Museologi • Pedagogikk og didaktikk

Biblioteket hadde ved utgangen av året ca. 5000 titler. Disse omfatter bøker, tidsskrift og filmer. Falstadsenteret har, ifølge *Retriever*, blitt omtalt 350 ganger i media i 2020.

Relevant litteratur tilknyttet temporære utstillinger har blitt stilt ut i utstillingslokalene og gjort tilgjengelig for publikum. Biblioteket har dessuten deltatt i det nasjonale fjernlåns samarbeidet og lånt ut bøker og filmer til bibliotek i andre deler av landet. Litteratur er også gjort tilgjengelig på senterets overnattingsrom. I 2020 har det blitt etablert en ny avdeling av biblioteket i kommandantboligen.

Litteraturen i kommandantboligen reflekterer utstillingens tematikk og skal bidra til å gi en nyansert fortellingen om krigen og rundt temaene makt og avmakt.

Litteraturen inneholder verk som omhandler følgende tema:

- Hvem: Okkupantene og norske medløpere.
- Historien: Fortellinger om krigen, den norske tilintetgjørelsen, de utenlandske tvangsarbeiderne i Norge, minnestedet Falstad, tyskerjentene.
- Hva Ideologi, høyreekstremisme, nazisme, antisemittisme og nasjonalsosialisme.
- Hvorfor: Etikk, filosofi, minnekultur.

Det er i løpet av året arrangert flere bokbad ved biblioteket, blant annet med Ola Karlsen med boka *Den norske nazieliten* og Bjørn Storm Johansen om 1000 dager i fangenskap.

6.5 Publikasjoner og annen forskningsformidling

Ansatte har i løpet av 2020 bidratt med artikler i internasjonale publikasjoner, foredrag og forelesninger på kurs, seminarer og konferanser internt og eksternt, i tillegg til diverse utvalgsarbeid. Falstadsenteret har flere verv i internasjonale holocaust- og museumsnettverk. Vi viser ellers til oversikt i vedlegg 1 på slutten av årsrapporten.

6.6 Kompetanseutvikling

I 2020 har Falstadsenteret investert både i digital kompetanseheving og i utvikling av faglig kompetanse innen samfunnsfagsdidaktikk og minnestudier gjennom kursing og mastergradsstudier.

I løpet av 2020 er senterets totale forskerkompetanse styrket, idet Ingeborg Hjorth oppnådde Ph.D.-graden i januar og ved ansettelse av Ph.D. Anette Homlong Storeide i 100% stilling fra 1. august.

Det langsiktige arbeidet med forskning og forskningsbasert undervisning som Falstadsenteret har drevet siden etablering, bar frukter ved årsslutt, da institusjonen kunne søke om godkjenning som forskningsorganisasjon hos Norges forskningsråd. Søknaden ble innvilget i januar 2021.

Som så mange andre museum fikk Falstadsenteret en bratt læringskurve knyttet til digital formidling i løpet av 2020, og alle avdelinger har styrket sin digitale kompetanse. Flere ansatte har deltatt på kursing i digital formidling og sosiale medier. Gjennom samarbeid med digital partner Camerat har kompetansen på streaming av arrangementer blitt god, og vår digitale minnemarkering 8.mai viste oss potensialet som ligger i å nå ut til et bredere publikum gjennom nettbaserte arrangementer.

6.6 Arrangementer, kurs og seminar

Dato	Type arrangement/dato	Navn arrangement
22.01.2020	Foredrag	Motstandskamp fra Trondheim
27.01.2020	Holocaustdagen	Holocaust markering
27.02.2020	Filmvisning iHuman	Førpremiere iHuman
08.05.2020	Digitale Frigjøringsmarkering	Digital frigjøringsmarkering
Sommersesong	Guiding	Flukten fra Falstad * 9 gjennomføringer
Sommersesong	Guiding	Ensom sang fra kjelleren * 15 gjennomføringer
05.07.2020	Foredrag	Ola Karlsen: Den norske nazieliten
26.07.2020	Etterkommernes fortellinger: Foredrag	Bjørn Storm Johansen: Episoder fra et fangeliv
27.07.2020	Panel samtale	Ingeborg Hjort: Ekstreme historier på museum/Olsok dagene
18.08.2020	Filmvisning	Flukten over grensen
30.09.2020	Filmvisning	Kampen om Thamshavnbanen
22.10.2020	Foredrag og panel samtale FN-dagen	I krigens kjølvann: Veteraner i nåtiden

6.7 Internasjonalisering og nettverkssamarbeid

Falstadsenteret deltar i flere nettverk og har i 2020 videreført arbeidet med å styrke vår nasjonale og internasjonale posisjon som minnested.

Senteret har siden 2004 hatt en fast plass i den norske delegasjonen til International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA). IHRA er en internasjonal organisasjon med over 30 medlemsland, som arbeider for å fremme kunnskap om holocaust innen forskning, undervisning og formidling i det internasjonale samfunn. Den norske delegasjonen ledes av Utenriksdepartementet, og har i tillegg til Falstadsenteret faglig deltagelse fra HL-senteret i Oslo og Kunnskapsdepartementet.

Direktør Christian Wee var i 2019–2020 leder av Museums and Memorials Working Group og forsker Anette Homlong Storeide er medlem i Academic Working Group. I tillegg møter de i tematiske arbeidsgrupper knyttet til utarbeidelse av retningslinjer for god minnestedspraksis samt for folkemordet på rom-folket og Holocaust-fornektelse. I 2020 hadde Tyskland formannskapet i IHRA. På grunn av pandemien foregikk de to årlige samlingene digitalt.

I tråd med strategiplan for 2018–2021 har Falstadsenteret i 2020 økt søkelys på museums- og formidlingsaktiviteter. Senterets medlemskap i Museumsforbundet i Norge og ICOM/IC-Memo internasjonalt tilbyr kompetanse og nettverk som bidrar til økt kompetanse blant ansatte og ledelse. Høsten 2020 ble Ingeborg Hjorth valgt inn i styret for museumsforbundets forskningsseksjon

Falstadsenteret deltar i strategiske diskusjoner på direktørnivå med de andre nasjonale freds- og menneskerettighetsentrene, og jobber med HL-Senteret, Raftostiftelsen, Narviksenteret, Nansen fredssenter og ARKIVET for å øke lærere og elevers kompetanse i å motarbeide rasisme, antisemittisme og utenforskap gjennom prosjektet Dembra. Senteret er deltager i Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter, og samarbeider med nasjonale aktører innen fangehistorie og krigsgraver, blant annet gjennom sitt nasjonale ansvar for krigsgravdatabasen for falne utenlandske personer under 2. verdenskrig.

Falstadsenteret har strategisk samarbeidsavtale med HF-fakultetet ved NTNU og med Institutt for lærerutdanning (ILU). Senteret har over tid hatt samarbeidet med lærerutdanningen ved Nord universitet Campus Levanger. Samarbeidsavtalene med fagmiljø ved NTNU og Nord universitet er viktige verktøy for kompetanseheving ved Falstadsenteret. Vår rolle som alternativ læringsarena og arbeidslivsrepresentant er viktig for flere fagmiljø ved begge universitet.

7. Lokaler for virksomheten

Lokalene i hovedbygningen er funksjonelle og gir muligheter for å betjene ulike grupper samtidig. Tilbakemeldingene fra publikum er gode med tanke på funksjonalitet og interiør. Samtidig utsettes bygg og inventar for stor slitasje, og 15 år etter åpningen ser vi et økende vedlikeholdsbehov.

Ferdigstillelsen av kommandantboligen høsten 2020 gjør at vi har et nytt bygg som kan brukes til undervisning for skoleklasser. Dette muliggjør flere klasser samtidig, men øker samtidig behovet for vedlikehold, bemanning og renhold.

Eiendommen Falstad er i *Landsverneplan for verneverdige statlige eiendommer* foreslått klassifisert i verneklasse 2. Dette innebærer at bygninger og uteområder ikke foreslått fredet etter kulturminneloven, men i kraft av landsverneplanen og i henhold til kongelig resolusjon er underlagt

et selvpålagt statlig vern. Hele kulturmiljøet med hovedbygning, gymnastikkbygg, kommandantbolig og uteområdet er omfattet av vernet, og vernestatusen innebærer at realisering av tiltak må skje i samarbeid med Statsbygg og Riksantikvaren.

I tråd med senterets ambisjoner om videre vekst både innen formidling, undervisning og konferanser ser styret et behov for mer formålstjenlige lokaler. Dette gjelder ikke minst behovet for et dedikert undervisningsbygg med rom for flere klasser samtidig, og et flerbruksrom med større publikumskapasitet enn dagens storsal.

8. Falstadsenteret Drift SA

Driftsselskapet er en verdifull ressurs for stiftelsen. En vedvarende utfordring er å skape faglig aktivitet som gir driftsgrunnlag for selskapet. Formålet med selskapet er å understøtte stiftelsens primære aktivitet knyttet til formidling av senterets historie, og dette legger spesielle føringer for selskapets aktiviteter.

Virksomheten er av stor betydning når det gjelder profilering, markedsføring og praktisk tilrettelegging ved stiftelsens arrangementer, kurs, seminarer og konferanser.

Falstadsenteret Drift opplevde i 2020 at omsetningen falt dramatisk på grunn av Covid-nedstengningen, og bortsett fra omsetning på overnatting og salg i sommersesongen var det tilnærmet null aktivitet fra medio mars til årets slutt. Staben var delvis permittert i perioden mars til juni, og en av de ansatte leverte inn sin oppsigelse på grunn av permitteringene.

Falstadsenteret Drift SA brukte året til å utvikle et spennende konsept for klasseturer knyttet til 2. verdenskrig og antisemittisme i Norge. Siden skoler som normalt reiser til Auschwitz og Sachsenhausen ikke kunne reise til utlandet ser vi muligheten til å lage et flerdagers undervisningsopplegg med overnatting for disse. I samarbeid med Jødisk museum i Trondheim og Stiklestad nasjonale kultursenter på Verdal tilbys undervisning om viktige tema over flere dager, overnatting på Falstad og bespisning. Grunnarbeidet ble gjort i 2020, og bestillinger for 50% av normal årsomsetning for selskapet er allerede booket for 2021 ved årets start. Slike dannelsesreiser for det norske og etter hvert svenske markedet anses som fremtidsrettet bruk av Falstads historie og fasilitetene driftsselskapet kan levere.

Falstadsenteret Drift opplevde en kraftig omsetningssvikt i forhold til tidligere år og leverte et negativt årsregnskap på 56 130 kr. Ut ifra forutsetningene og i forhold til andre aktører i hotell- og restaurantbransjen viser det begrensede negative resultatet meget god økonomistyring i et utfordrende år.

9. Økonomi og fortsatt drift

Styret ser det som en viktig oppgave å ha god nok økonomi til å utføre oppdraget gitt av Stortinget. 2020 var et annerledes, men allikevel godt år. Senteret har gjennom året ferdigstilt den fysiske ombyggingen av kommandantboligen uten ekstra finansiering over statsbudsjettet, utviklet

utstillingen «Maktens ansikter», lansert nettstedet fanger.no og gjennomført en minnemarkering 8. mai 2020 som fikk internasjonal oppmerksomhet. I tillegg nådde senteret ut til et rekordstort publikum i sommersesongen, og har utviklet sin fysiske og digitale formidling.

Resultatregnskapet for 2020 viser et overskudd på kr 322 143 og en egenkapital på kr 3 475 681.

Falstadsenteret mottok i 2019 og 2020 støtte fra Fritt Ord og Sparebank 1 til utvikling av «Maktens ansikter». Tilskuddene utløste 450 000 kr i utbetaling fra Regjeringens gaveforsterkningsordning.

Stiftelsen Falstadsenteret planlegger et høyt aktivitetsnivå også i 2021. Senteret vil ha spesielt søkelys på å utvikle potensialet som ligger i statusen som forskningsinstitusjon og ikke minst legge til rette for at flest mulig elever kan besøke stedet fysisk.

Styret vurderer det som at årsregnskapet gir et korrekt bilde av stiftelsens eiendeler, gjeld og resultat, og at forutsetningene for videre drift er til stede.

10. Oppgavene videre

Styret vil i 2021 videreføre og utvikle Falstadsenteret i henhold til senterets mandat og i henhold til vedtatt strategiplan for 2018–21. I tillegg til løpende aktiviteter knyttet til undervisning, formidling, dokumentasjon og forskning vil prioriterte oppgaver i 2021 være:

- Ferdigstille Falstad minnelandskap indre leir, gjerdeinstallasjon og utendørs modell.
- Åpne kommandantboligen og utstillingen «Maktens ansikter» for det allmenne publikum.
- Utvikle senterets 10-års strategiplan 2021–2030, og presentere denne til råd, stiftere og samarbeidspartnere.
- Styrke grunnfinansieringen ved Falstadsenteret gjennom økt fast driftsstøtte fra stat, fylke og kommune.
- Videreutvikle senterets nasjonale posisjon, blant annet gjennom styrket samarbeid med de nasjonale freds- og menneskerettighetssentrene.
- Utvikle søknad om støtte til et større forskningsprosjekt om maktutøvelse, maktrelasjoner og genocidal vold i krigstidas Midt-Norge.
- Videreføre og styrke arbeidet med Falstads skolehjemshistorie i samarbeid med Nord universitet.
- Utforske mulighetene som ligger i desentralisert undervisning for skoler i våre stifterfylker Nordland og Møre og Romsdal.
- Styrke senterets tilbud mot UH-sektoren og profesjoner.
- Styrke museumsformidlingen med ambisjon om økte besøkstall knyttet til utstillinger, foredrag og formidlingsaktiviteter.
- Utvikle klassesreiser til Falstad, og gjennom det nå ut til skoleklasser fra hele landet som bor og lærer over flere dager.

Ekne 07.04.2020

Øystein Djupedal
Styreleder

Torunn E. Klemp
Nestleder

Hans I. Pedersen
Styremedlem

Arne Flaot
Styremedlem

Ingvild Hagen Kjørholt
Styremedlem

Gerd Janne Kristoffersen
Styremedlem

Christian Wee
Direktør

Publikasjoner, foredrag og andre oppdrag 2020:

Type:	Institusjoner/forlag/ Oppdragsgiver:	Tittel:	Navn:
Appell	Sund Folkehøgskole. Markering av Holocaustdagen 27.01.2020.	Holocaustdagen 27. januar 2020.	Kobbeltveit
Artikkel	Zeitschrift für Genozidforschung, 18/2 (2020), s. 91-107.	« Das Thema Holocaust in Norwegen: Geschichtsdiskussion oder Identitätsdebatte?»	Storeide
Artikkel	Kapittel i antologi: Gjelsvik, A. (red.) <i>Bearbeidelser – 22. juli i ord og bilder.</i>	«Skriket og stillheten – Det nasjonale minnestedet ved Utøya»	Hjorth
Avhandling	NTNU	<i>Forhandlinger om 22. juli-minnet: Den nasjonale minnestedsprosessen 2011-2017.</i>	Hjorth
Fasilitator	Besøk av HKH Kronprins Haakon 20.10.2020.	Samtale med skoleelever	Semb og Hjorth
Foredrag	NTNU, prøveforelesning 24.01.2020	«En sammenligning av den nasjonale minnestedsprosessen etter 22. juli 2011 med minnestedsprosesser etter terror utenfor Norge»	Hjorth
Foredrag	NTNU, master kunsthistorie 18.11.2020	«Kunst på Falstad»	Hjorth
Foredrag	UiB, forskerseminar ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap, 19.11.2020	«Skriket og stillheten – Det nasjonale minnestedet ved Utøya»	Hjorth
Foredrag	MiST forskerforum 09.12.2020	«Samtid og minnepolitikk»	Hjorth
Foredrag	NTNU og Université Paris Nanterre, workshop «Shaping Responses to Violence in the Aftermath of Terrorist Attacks» i Paris 30.01.2020.	«Theorizing Collective Memory: from Maurice Halbwachs to Sarah Gensburger»	Storeide
Foredrag	Washington Jewish Film Festival 10.12.2020 (digitalt arrangement).	«The Crossing (2020): History and Memory of WWII in Norway»	Storeide
Forelesing og workshop	Bakketun Folkehøgskole, 23.01.2020	«Hvis dette er et menneske»	Klein
Forelesing og workshop	NTNU, Arkiv og samlingsforvaltning, 27.02.2020	«Hvis dette er et menneske»	Klein
Intervju	Klassekampen 21.01.2020, intervju ved Sara Hegna Hammer i forbindelse med disputas.	«En forspilt mulighet»	Hjorth

Intervju	Dagsavisen 08.07.2020 i en sak om høyreekstremisme i det tyske militæret.	«Man har holdt fast på myten om at det tyske militæret er upolitisk»	Storeide
Intervju	Trønderavisa 11.08. 2020	«Han skal jobbe med yringsfrihet i uenighetsfelleskap»	Klein
Kronikk	Museumsnytt 2/2020.	«Å simulere læring – rollespillets fallgruver»	Klein, Nesjø, Semb, Kobbeltveit
Kronikk	Museumsnytt 19.10.2020. Skrevet sammen med Jorunn Jernsletten, Mattias Ekman og Harald Høiback på vegne av Museumsforbundets seksjon for forskning.	«Museenes forskningsrolle – sett innenfra»	Hjorth
Kronikk	Khrono 20.10.2020. Skrevet sammen med Jorunn Jernsletten, Mattias Ekman og Harald Høiback på vegne av Museumsforbundets seksjon for forskning.	«Museer er og bør fortsette å være kunnskapsinstitusjoner»	Hjorth
Kronikk	kronikk i Forskerforum 22.10.2020. Skrevet sammen med Jorunn Jernsletten, Mattias Ekman og Harald Høiback på vegne av Museumsforbundets seksjon for forskning.	«Museumsansatte om forskningsrapporter: -En udemokratisk prosess»	Hjorth
Kronikk	Nidaros 02.04.2020	«Ikke overraskende har Covid-19 også økt rommet for fremmedfrykt. Hvordan skal vi møte det?»	Klein
Kronikk	Midtnorsk debatt 08.05.2020. Skrevet sammen med Insa Müller. Del av MeMin-prosjektet.	«Tomme minnesteder og virtuelle rom 75 år etter frigjøringen»	Kjørholt, Hjorth, Storeide
Panelsamtale	NRK P2 Verdibørsen 26.12.2020	Om historieåret 2020	Storeide
Podcast	Historiske Trøndelag-podden	S1/E14: Falstadsenteret	Langås
Workshopleidelse	Digitalt lærerseminar, «Emotions and History. How to discuss difficult topics at school?»	«Teaching about the Norwegian Nazi collaborators and perpetrators in Norway»	Semb
Workshopleidelse	Digitalt lærerseminar, «Emotions and History. How to discuss difficult topics at school?»	«Teaching controversial issues»	Kobbeltveit

Webinar	Symposium, «Illuminating the non-representable», 19. - 20. oktober	Presentation of methodology	Klein
Webinar	Vihreä Sivistysliitto ry, Finland. 07.09.2020	«Migrants in Museums»	Klein
Webinar	DKS SPOR, 10.09.2020	«Falstadsenteret - Fortellinger om Flukt»	Klein
Webinar	Oppstart Erasmus+ prosjekt. September 2020	«Democratic Heritage – Memorials and heritage museums engaging migrants in developing resilient democracies»	Klein

Stiftelsen Falstadsenteret Noter 2020

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Enkelte poster er vurdert etter andre prinsipper og redegjøres for nedenfor.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Offentlige tilskudd og prosjektkostnader

Mottatte driftstilskudd periodiseres sammen med de kostnader tilskuddet er ment å dekke.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer/tjenester skjer på leveringstidspunktet, i tråd med opptjeningsprinsippet.

Stiftelsen Falstadsenteret Noter 2020

Note 2 Offentlige tilskudd/Annen driftsinntekt inntektsført i 2020

	2020	2019
Statstilskudd, kap 255 post 71	22 073 000	21 496 000
Kulturdepartementet		
Ekstra tilskudd Covid - 19	500 000	
Trøndelag fylkeskommune	675 000	259 000
Kommunale tilskudd	150 000	100 000
Sum offentlige tilskudd til drift	23 398 000	21 855 000
Kulturdepartementet- Krigsgravstjenesten	470 000	450 000
Kulturrådet - Kunst i kommandantens bolig 2019	128 000	180 000
Polin 2019 - 2024	290 336	
Fritt ord - Falstadforedraget		30 000
Fritt ord - Kommandantboligen maktens ansikter	300 000	
Trøndelag Fylkeskommune Minnelandskap	377 316	586 000
Trøndelag Fylkeskommune Demokrati og voksenopplæring		300 000
Trøndelag Fylkeskommune Frigjøringsjubileum 2020	100 000	
Trøndelag Fylkeskommune BIO Trøndelag	290 000	
UDI - Aktiviteter for barn i asylmottak 2018		100 000
Sparebankstiftelsen		889 151
Sparebankstiftelsen DNB Tilskudd kommandantboligen	419 849	
Kulturrådet - Det mediterede minnestedet	693 464	310 000
Forsvarsdepartementet Frigjøringsjubileum 2020	40 000	
Norsk Folkemuseum - Demokrati og medborgerskap	561 695	
Dembra	840 480	800 000
Kompetanse Norge - Norsk Fangeregister	697 000	1 003 000
Levanger kommune Minnelandskap og Kultur møter		60 000
Diverse mindre tilskudd/ periodiseringer tilskudd	393 000	
Periodiseringer iht sammenstilling mellom tilskudd og gjennomføring	661 387	743 035
Mindre tilskudd knyttet til prosjekt	6 262 527	5 451 186
Billettinntekter, salg, seminaravgifter	775 378	737 581
Sum	30 435 905	28 043 767

Leieavtale med Statsbygg som eier av bygningen, dekkes via statstilskudd.

Note 3 Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm

Lønnskostnad	2020	2019
Lønn	9 646 809	10 157 943
Folketrygdavgift	1 414 918	1 615 296
Pensjonskostnader - forsikringer mv	813 802	1 172 053
Andre ytelser	323 759	124 767
Sum	12 199 289	13 070 059

Gjennomsnittlig antall ansatte 13,5 13,5

Obligatorisk tjenestepensjon

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og har tegnet pensjonsordning for alle sine ansatte i KLP på ordinære vilkår

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 086 604	216 000
Pensjonskostnader	150 322	0
Annen godtgjørelse	9 625	0

Revisor

Revisors honorar for 2020 er 75 000,- eks merverdiavgift.
Andre tjenester fra revisor (attestasjon prosjekter og utarb utkast til årsoppgjør) er kostnadsført med kr. 22 573,- eks merverdiavgift.

Stiftelsen Falstadsenteret Noter 2020

Note 4 Varige driftsmidler

	Driftsløsøre inventar, verktøy o.l.
Anskaffelseskost 01.01.20	4 179 017
Tilgang	316 225
Avgang	0
Anskaffelseskost 31.12.20	4 495 242
Akkumulerte avskrivninger 31.12.20	2 011 221
Bokført verdi pr. 31.12.20	2 484 021
Årets avskrivninger	590 158
Økonomisk levetid teknisk utstyr	3-10 år
Økonomisk levetid programvare	2-5 år
Avskrivningsplan	Lineær

Note 5 Kundefordringer og andre fordringer - Kreditorer

Stiftelsen har avsatt kr 50 000,- som en sikkerhetsavsetning på kundefordringer.

Til gode tilskudd	3 735 237
Forskuddsbetalt husleie	2 227 085
Forskuddsbetalte kostnader i prosjekt	475 000
Diverse periodiseringer	859 688
Til gode merverdiavgift	928 176
Sum kortsiktige fordringer	8 225 186

Note 6 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital pr 31.12.20 består av:

	Bokført
Registrert grunnkapital på stiftelsesmøtet 21.08.00	254 000
Senere vedtatte kapitalutvidelser pr 31.12.04	125 000
Sum grunnkapital godkjent av rådmøtet	379 000
Kapitalutvidelse vedtatt i rådmøtet 13.04.05	50 000
Sum innskutt egenkapital pr 31.12.20	429 000

Note 7 Egenkapital

	Egenkapital 31.12.19	Endring EK	Egenkapital 31.12.20
Årets endring i egenkapital:			
Grunnkapital	429 000		429 000
Annen egenkapital	2 724 538		2 724 538
Årets resultat		322 143	322 143
Sum egenkapital	3 153 538	322 143	3 475 681

Stiftelsen Falstadsenteret Noter 2020

Note 8 Bundne midler

Det er pr 31.12.20 innsatt kr 474 405,- på en egen bankkonto til dekning av skyldig skattetrekk. Skyldig skattetrekk pr 31.12.2020 er kr 454 634,-

Note 9 Datterselskap

Selskapets datterselskap Falstadsenteret drift SA er ikke konsolidert i konsernregnskap, i samsvar med Regnskapsloven § 3-2.

Hovedtall fra selskapets oppstartsår er følgende: (2017 er foreløpige tall da Falstadsenteret Drift SA ikke er revidert)

	2020	2019	2018
Driftsinntekter	1 593 346	2 266 779	2 218 440
Årsresultat	-255 857	15 988	-77 340
Eiendeler	1 334 662	1 197 033	701 833
Gjeld	1 426 892	1 001 900	522 688
Egenkapital	(92 230)	195 133	179 145
Mellomværende med datter	1 114 282	804 563	310 214

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

Periodiserte tilskudd	6 965 698
Påløpte feriepenger	1 081 928
Diverse periodiserte kostnader	55 806
Annen kortsiktig gjeld	8 103 431

TIL STYRET I STIFTELSEN FALSTADSENTERET

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2020

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Falstadsenteret årsregnskap som viser et overskudd på kr 322 143. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og oppstilling over endringer i egenkapital for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Det henvises til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger> som inneholder en beskrivelse av revisors oppgaver og plikter.

Vi kommuniserer med styret om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

KONTOR: MOAFJÆRA 8A, 7606 LEVANGER
POSTADRESSE: MOAFJÆRA 8A, 7606 LEVANGER

MAIL: POST@TRONDELAGREVISJON.NO
NETTSIDE: TRONDELAGREVISJON.NO

TLF.: 74 08 30 11
ORG. NR.: 995 683 555

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi at stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Levanger, 7.4.2021
Trøndelag Revisjon AS

Asle Vang
Statsautorisert revisor